

Preken av Ole Kristian Bonden

Lukas 18, 35-43:

Da Jesus nærmet seg Jeriko, satt en blind mann ved veien og tigget. Mannen hørte at det var mye folk på veien, og spurte hva som sto på. De svarte ham: «Jesus fra Nasaret kommer forbi.» Da ropte han: «Jesus, du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» De som gikk foran, snakket strengt til ham og ba ham tie, men han ropte bare enda høyere: «Du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» Jesus stanset og ba om at den blinde skulle føres til ham. Da han kom nærmere, spurte Jesus ham: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» Han svarte: «Herre, la meg få synet igjen!» Jesus sa til ham: «Bli seende! Din tro har frelst deg.» Straks kunne han se, og han ga seg i følge med Jesus og lovet Gud. Og hele folkemengden som så dette, lovpriste Gud.

Hva vil du jeg skal gjøre for deg?

Det var spørsmålet Jesus stilte den blinde mannen.

I dette spørsmålet skaper Jesus et rom for evangeliet.

At evangeliet kan skje.

Et hellig rom, for et alminnelig menneske.

Et rom der mennesket som roper blir møtt i dypeste respekt.

Ser dere det, hvordan Jesus lar mannen selv bestemme relasjonen mellom dem, ved å stille spørsmålet: Hva vil du jeg skal gjøre for deg? Mannen blir ikke gjort til et objekt, en sak. Den blinde mannen langs veien er et selvstendig menneske av kjøtt og blod som selv får bestemme. Men han er modig, der han roper, og de andre hysjer.

Jesus møter tiggeren langs veien med den dypeste respekt, og gir ham verd og verdighet. Når dette rommet er skapt, sier Jesus til den blinde: Bli seende.

Din tro har frelst deg.

Det skapte selvfølgelig oppstandelse i folkemengden, bokstavelig talt.

Den blinde kunne se!

Men *folket* som så dette, gjenkjente straks Guds barmhjertighet i det livgivende og frigjørende som skjedde – og de lovpriste Gud står det.

Folket ble også seende.

Og i dag handler det om dette: tro som gjør seende.

Det handler ikke bare om den blinde utenfor Jeriko.

Det handler om oss.

Jeg har hørt om en dansk professor i Det nye testamentet som avslutta alle forelesningene med følgende påminnelse til studentene sine: «og forøvrig: husk at det viktigste ordet i Det nye testamentet er ALLE!» Uten betingelser gjelder Guds kjærlighet alle! Slik vi hører om det julenatt, med bud om en glede for hele folket! Og alle folk! Evangeliet er for alle. Dette var nytt – godt nytt – som Jesus kom med.

Og det er dette som åpenbares for oss i tilsynelatende små hverdagssituasjoner. Som da Jesus møter en blind mann som sitter og tigger utenfor Jeriko. Evangeliet blir ikke bare åpenbart, evangeliet skjer. Det skjer i det tilsynelatende hverdagslige, der vi plutselig ser noe nytt, som skaper nytt liv, og håp – også for oss. Underet er et tegn. Et tegn som peker på noe utenfor seg selv. Jeg tror, og folket i fortellingen trodde: tegnet peker på Gud. Og da blir det ikke bare magisk, eller tankevekkende, eller forbausende det som skjer. Da blir det til tro. Tro som gjør seende.

Mange har de siste ukene latt seg berøre og engasjere av demenskorset på NRK. Hva er det som berører og engasjerer oss? Hva er det vi ser? Ja, vi ser mennesker som er rammet av demens, og deres pårørende. Vi ser en smertefull livssituasjon. Vi hører et kor av variabel musikalsk kvalitet. Vi blir litt kjent med mennesker som er rammet av en forferdelig sykdom. Men vi ser mer: Glede, kjærlighet, samhold og fellesskap, omsorg. Liv!

Ser vi også glimt av evangeliet som skjer? Der noe nytt skapes i oss og rundt oss og mellom oss. Også i oss – folkemengden, som ser dette på fjernsyn. Noe livgivende og frigjørende.

Denne uka hørte jeg om pensjonistforeninga på Eina. På Toten har diakonen lenge hatt et engasjement for sang og demens. Hun forteller hvordan sangstunder der gjensker liv og fellesskap. Også når minnet svikter. Dette er ett eksempel på evangeliet som er virksom i praksis.

Å tro er å bli åpnet for livets muligheter, sier teologen Jan-Olav Henriksen i sin bok: Tro som gjør seende. Han bruker bevisst passiv formen 'å bli åpnet for'. Det er ikke noe vi kan bestemme oss for, sier han. Det er noe som oppstår når vi får tillit til noe, slik den blinde hadde tillit til Jesus. Han er åpen for noe han selv ikke hadde kontroll over, men som han gir seg over til.

Budskapet fra Jesus er at Guds rike er åpent for alle. Det krever ingenting av oss, men hviler i tillit. Ikke blind tillit. Men tillit som et løfte. Tilliten til hva Jesus kan gjøre.

Jeg tror på å møte mennesker med et åpent sinn. Jesus gir oss mange eksempler på dette. Og han gjør det når han spør: Hva vil du jeg skal gjøre for deg?

Å bli sett gir oss en grunnleggende erfaring av hvem vi er. Blir vi gjort til objekter, blir vi fratatt likeverd og vårt menneskeverd. Vi blir fratatt vår menneskelighet. Det er noen som harselerer når vi snakker så mye om folk, og alle og det menneskelige i kirka. Noen etterspør kjerne og substans, forpliktelse og konsekvenser. Det antydes det er for lettvent og overfladisk. Men det er ikke bare, bare – å være et sant menneske, det er noe av det vanskeligste. Det er vanskelig fordi det handler om å leve i tro, håp og kjærlighet. Jesus er et virkelig menneske, i kirkas tro. Det sanne menneske. Det er vår kjerne og substans, når vi snakker om det menneskelige. I det ligger det også forpliktelser og konsekvenser. Det betyr at det ikke hører til ekte menneskelighet å overse dem som sitter i veikanten, eller å gjøre de andre til objekter. Jesus viser at det menneskelige er mulig. Derfor kan fortellingen om den blinde i utkanten av Jeriko, også forstyrre og utfordre oss i dag. Utfordre oss til sann menneskelighet.

Til å se hverandre, og la oss bli sett. Å se på virkeligheten med nye øyne. Slik skapes et rom for evangeliet – for alle.

Det er ikke alt vi kan forstå eller forklare. Å tro på undere, er ikke først og fremst å tro på det som er uforklarlig. Å tro på undere, er å tro på at det uforklarlige som skjer, viser hen til en virkelighet vi ennå ikke kjenner, men som vi regner som en mulighet. Det er ikke handlingen i seg selv som er avgjørende, og så ferdig med det. Som om troen er avhengig av mirakler. Hva med alle som ikke får synet tilbake? Men jeg tror at undrene er tegn på at Guds virkelighet bryter inn i verden. Slik som i fortellingen om den blinde tiggeren. De er tegn på noe som Gud gjør mulig, noe som er åpent – som et løfte om noe mer enn det som er.

Her i Hamar domkirke blir vi minnet om dette. Jeg gjorde et poeng ut av alterbildene, da jeg ble presentert som biskop i november.

Vi ser verdensmiséren til venstre, som viser en angstfylt mor med barnet på fanget som strekker armene opp til trøst. Vi ser kallsopplevelsen til Hans Nilsen Hauge ute på åkeren, sammen med en hest. Og i midten den oppstandene Kristus. Her minnes vi ikke bare på, her fester vi blikket på menneskers nød, den folkelige tro, og den frigjørende Jesus.

Men i dag vil jeg til slutt stanse med veggene bak. Vegger har ofte funksjon som skiller. For å holde noe utenfor og innenfor. Slik er det ikke i ei folkekirke. I Hamar domkirke kommer dette til uttrykk i veggene som er malt som vinduer mot verden og mot paradiset. Når vi sitter inne i Hamar domkirke, skal vi bli minna om verden utenfor. Vi kan skimte og forestille oss naturen og skaperverket gjennom rutene som er malt på muren. Men det er noe mer vi ser. Vi ser og aner samtidig paradiset. Evigheten. Guds rike på den andre siden. I kirka skal vi alltid bli minnet om paradiset og verden på samme tid. Å tro er bli åpnet for livets muligheter her og nå. Det skapes hellige rom for alminnelige liv. Å tro er å gjenkjenne Kristus i verden, i skapelsen. En tro, som gjør seende.

Lyrikerer Amanda Gorman minner oss om dagens evangelium som gave og utfordring, når hun skriver: «Det er alltid lys. Hvis vi bare er modige nok til å se det. Hvis vi bare er modige nok til å være det.»

Så utfordres vi til å være modige. Både til å rope til Jesus om Guds barmhjertighet. Og å våge å spørre: Hva kan jeg gjøre for deg?

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var, er og blir en sann Gud fra evighet og til evighet. Amen